

NBP

Narodowy Bank Polski

Lipiec 2016 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Lipiec 2016 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Wydział Integracji Europejskiej Departamentu Zagranicznego
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej
Warszawa, 2016 r.

Najważniejsze w tym miesiącu

- **Wniosek o zaostrzenie przepisów dyrektywy w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu**

Komisja Europejska (KE) przyjęła 5 lipca 2016 r. wniosek w sprawie dalszego zaostrzenia prawa Unii Europejskiej (UE) w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz zapobiegania finansowaniu terroryzmu. Projekt KE zakłada wprowadzenie bardziej rygorystycznych regulacji, mających usunąć ewentualne luki prawne, z których mogą korzystać w Europie przestępcy i terroryści. Proponowanej aktualizacji przepisów towarzyszy komunikat KE w sprawie zwiększenia przejrzystości opodatkowania w UE.

[więcej w pkt 1.1. i 1.2.](#)

- **Prezydencja Słowacji w Radzie Unii Europejskiej**

Słowacja objęła 1 lipca br., po raz pierwszy w historii, sześciomiesięczne przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej (Radzie). Cztery priorytety prezydencji słowackiej to: Europa silna gospodarczo, nowoczesny jednolity rynek, zrównoważona polityka migracyjna i azyłowa, Europa zaangażowana globalnie.

[więcej w pkt 2.1.](#)

- **Raport w sprawie operacjonalizacji polityki makroostrożnościowej w sektorze pozabankowym**

W opublikowanym 19 lipca br. raporcie Europejska Rada ds. Ryzyka (European Systemic Risk Board, ESRB) podkreśla potrzebę opracowania strategii i narzędzi polityki makroostrożnościowej także dla sektora pozabankowego, który może być źródłem podobnego ryzyka systemowego jak sektor bankowy. Pozwoliłoby to na ograniczanie arbitrażu regulacyjnego i efektu zarażania między sektorami. ESRB deklaruje gotowość odgrywania przewodniej roli w tym zakresie i wspierania rozwoju oraz operacjonalizacji polityki makroostrożnościowej dla sektora pozabankowego.

[więcej w pkt 5.1.](#)

- **Wyniki testów warunków skrajnych europejskiego sektora bankowego**

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA) zaprezentował 29 lipca br. wyniki testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE. Testy, których celem było zbadanie odporności banków na niekorzystne warunki rynkowe, zostały przeprowadzone na grupie 51 banków, w tym jednym z Polski (PKO Bank Polski SA). Wyniki testów zostaną wykorzystane przez organy nadzoru w procesie przeglądu i oceny nadzorczej.

[więcej w pkt 6.6.](#)

Spis treści

1. Komisja Europejska	5
1.1. Wniosek o zaostrzenie przepisów dyrektywy w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu	5
1.2. Komunikat na rzecz zwiększenia przejrzystości podatkowej w UE	6
1.3. Czternasta runda negocjacji umowy handlowej UE–USA	6
1.4. Druga część reformy wspólnego europejskiego systemu azyłowego	7
1.5. Wyniki najnowszego raportu <i>European Innovation Scoreboard</i>	8
1.6. Propozycja nowelizacji rozporządzenia w sprawie europejskich funduszy na rzecz przedsiębiorczości społecznej oraz rozporządzenia w sprawie europejskich funduszy <i>venture capital</i>	8
1.7. Nowe propozycje KE w sprawie redukcji emisji CO ₂	9
1.8. Konsultacje społeczne dotyczące zielonej księgi KE w sprawie detalicznych usług finansowych	9
2. Rada Unii Europejskiej	11
2.1. Prezydencja Słowacji w Radzie	11
2.2. Posiedzenie Rady Ecofin 12 lipca 2016 r.	11
3. Eurogrupa	14
3.1. Posiedzenie Eurogrupy 11 lipca 2016 r.	14
4. Europejski Bank Centralny	15
4.1. Publikacja danych dotyczących strukturalnych wskaźników finansowych UE	15
4.2. Prezentacja nowego banknotu 50 euro	15
4.3. Publikacja skonsolidowanych danych bankowych	15
4.4. Nowe zasady EBC dotyczące oceny kwalifikowalności instytucjonalnych systemów ochrony dla celów ostrożnościowych	16
4.5. Wyniki lipcowego badania akcji kredytowej banków strefy euro	16
4.6. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej	17
4.7. Przebieg programu skupu aktywów	17
4.8. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych	18
4.9. Publikacja zdezagregowanych danych bilansowych Eurosystemu	18
5. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego	19
5.1. Raport w sprawie operacjonalizacji polityki makroostrożnościowej w sektorze pozabankowym	19
5.2. Raport roczny z działalności w 2015 r.	19

5.3. <i>Monitor równoległego systemu bankowego</i>	20
6. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	22
6.1. Raport na temat zasad zarządzania i wskaźników planów naprawy	22
6.2. Zapowiedź planów opublikowania w 2016 r. informacji na temat kondycji banków w UE	22
6.3. Raport w sprawie harmonizacji praktyk nadzorczych w UE	23
6.4. Konsultacje dotyczące raportu w sprawie minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych	23
6.5. Raport w sprawie kredytów zagrożonych	24
6.6. Wyniki testów warunków skrajnych europejskiego sektora bankowego	24
7. Inne	26
7.1. Informacja na temat wysokości zebranych składek na SRF	26
Zapowiedzi wydarzeń w sierpniu i wrześniu 2016 r.	27
Wykaz skrótów	28
Autorzy i źródła	32

1. Komisja Europejska

1.1. Wniosek o zaostrzenie przepisów dyrektywy w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu

W przedstawionym 5 lipca 2016 r. [wniosku](#) o zmianie dyrektywy w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, tzw. IV dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy (*Anti-Money Laundering Directive*, AMLD), KE zapowiedziała dalsze zaostrzenie unijnych przepisów zwalczających finansowanie terroryzmu. Propozycja KE jest odpowiedzią na ostatnie ataki terrorystyczne w Europie i tzw. aferę *Panama Papers* oraz częścią opublikowanego w lutym 2016 r. [planu działania](#) na rzecz skuteczniejszego zwalczania finansowania terroryzmu.

KE przyjęła 5 lipca 2016 r. wniosek w sprawie dalszego zaostrzenia prawa UE w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz zapobiegania finansowaniu terroryzmu. Projekt KE zakłada wprowadzenie bardziej rygorystycznych regulacji, mających usunąć ewentualne luki prawne, z których mogą korzystać w Europie przestępcy i terroryści. Proponowanej aktualizacji przepisów towarzyszy komunikat KE w sprawie zwiększenia przejrzystości opodatkowania w UE.

Projekt zmiany AMLD zakłada m.in.:

- poszerzenie uprawnień jednostek analityki finansowej (*financial intelligence units*, FIUs), które uzyskają dostęp do informacji w scentralizowanych rejestrach rachunków bankowych i kont płatniczych; państwa członkowskie będą musiały utworzyć takie rejestry;
- zagwarantowanie FIUs prawa do żądania informacji dotyczących prania pieniędzy i finansowania terroryzmu od wszystkich instytucji obowiązanych;
- objęcie platform wymiany walut wirtualnych i dostawców kont waluty wirtualnej zakresem dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy;
- ograniczenie anonimowych instrumentów przedpłaconych (np. transakcji kartami przedpłaconymi); KE wnioskuje o obniżenie progu, od którego państwa członkowskie muszą zastosować środki należytej staranności wobec klienta (z 250 euro na 150 euro); zwiększone mają zostać także wymogi dotyczące weryfikacji klienta.

KE proponuje wprowadzenie bardziej rygorystycznych norm prawnych dotyczących zapobiegania unikaniu opodatkowania i praniu pieniędzy. Przedstawiona przez KE aktualizacja przepisów

będzie przyjęta przez Parlament Europejski (PE) i Radę w ramach zwykłej procedury ustawodawczej.

1.2. Komunikat na rzecz zwiększenia przejrzystości podatkowej w UE

Wraz z wnioskiem zmiany regulacji dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i zwalczających finansowanie terroryzmu KE przedstawiła 5 lipca br. [komunikat](#) określający priorytetowe działania na rzecz bardziej przejrzystego i skutecznego opodatkowania w UE.

Najważniejsze z nich obejmują:

- zacieśnienie zależności pomiędzy środkami przeciwdziałającymi praniu pieniędzy i rozwiązaniami w dziedzinie przejrzystego opodatkowania;
- poprawę i rozszerzenie zakresu wymiany informacji dostępnych władzom o już istniejących i nowo utworzonych rachunkach bankowych oraz zwiększenie przejrzystości informacji na temat rzeczywistych właścicieli przedsiębiorstw, także w wymiarze transgranicznym;
- propagowanie dobrego zarządzania podatkowego na świecie;
- zapewnienie ochrony tzw. sygnalistów nadużyć podatkowych;
- wzmocnienie nadzoru nad działalnością doradców podatkowych.

1.3. Czternasta runda negocjacji umowy handlowej UE–USA

W dniach 11–15 lipca br. w Brukseli odbyła się kolejna [runda rozmów](#) w sprawie transatlantycznego partnerstwa w dziedzinie handlu i inwestycji pomiędzy UE a Stanami Zjednoczonymi (*Transatlantic Trade and Investment Partnership*, TTIP). W trakcie negocjacji strony dążyły do zaawansowania prac prowadzących do uzgodnienia kompromisowego tekstu umowy. UE podtrzymała gotowość do prowadzenia intensywnych działań na rzecz zakończenia rozmów negocjacyjnych z obecną administracją amerykańską, pod warunkiem uzgodnienia porozumienia satysfakcjonującego obie strony.

W ramach rozmów dotyczących dostępu do rynku negocjujące strony dążyły do dalszej redukcji stawek celnych oraz znaczącego skrócenia pierwotnie zaproponowanych okresów przejściowych dla wejścia w życie nowych stawek celnych. Propozycje obniżki stawek dotyczą 97% obowiązujących linii taryfowych (pozostałe 3% będzie przedmiotem rozmów w końcowej fazie negocjacji). Nie odnotowano postępu w rozmowach dotyczących dostępu do rynku zamówień publicznych. W zakresie współpracy regulacyjnej trwają prace nad tekstem na temat dobrych praktyk regulacyjnych oraz nad szczegółowymi koncepcjami nawiązania współpracy regulacyjnej w siedmiu sektorach przemysłu: chemicznym, kosmetycznym, inżynieryjnym, wyrobów medycznych, farmaceutycznym, odzieżowym oraz motoryzacyjnym. Negocjatorzy zakończyli prace nad konsolidacją tekstów umowy w zakresie technicznych barier w handlu oraz kwestii sanitarnych i fitosanitar-

nych. Ponadto rozmowy negocjacyjne dotyczyły rozdziałów mówiących o regułach obowiązujących w handlu, w tym odnośnie do małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), zrównoważonego rozwoju (z uwzględnieniem kwestii zatrudnienia i ochrony środowiska) oraz energii i surowców naturalnych.

Zgodnie z przyjętą zasadą przejrzystości prowadzenia rozmów 14 lipca br. KE opublikowała na swojej stronie internetowej [propozycje UE](#) dotyczące zapisów konkretnych rozdziałów umowy, a także ofertę UE w obszarze [usług finansowych](#), które zostały przedstawione stronie amerykańskiej w trakcie 14. rundy negocjacji.

1.4. Druga część reformy wspólnego europejskiego systemu azylowego

KE [przedstawiła](#) trzy wnioski ustawodawcze będące drugą, a zarazem ostatnią częścią reformy wspólnego europejskiego systemu azylowego. Zaprezentowane 13 lipca br. dokumenty są kontynuacją pierwszego pakietu¹ przyjętego przez KE 4 maja br.

KE proponuje utworzenie wspólnej unijnej procedury dotyczącej ochrony międzynarodowej. W tym celu dotychczasowa dyrektywa w sprawie procedur azylowych miałyby zostać zastąpiona [rozporządzeniem](#), na mocy którego:

- wprowadzona zostanie uproszczona i skrócona procedura azylowa (decyzje powinny być podejmowane w terminie sześciu miesięcy);
- zapewnione będą wspólne gwarancje dla osób składających wnioski o azyl, w tym do indywidualnej rozmowy oraz bezpłatnej pomocy prawnej;
- zaostrzeniu ulegną przepisy w zakresie współpracy z instytucjami, a sankcje za nadużycia staną się obowiązkowe (obecnie sankcje mają charakter fakultatywny);
- wyjaśnione zostaną koncepcje: bezpiecznego kraju pochodzenia i bezpiecznego kraju trzeciego oraz wprowadzony będzie obowiązek ich stosowania.

Aby zharmonizować normy w zakresie ochrony i praw osób ubiegających się o azyl w państwach członkowskich, KE zaproponowała nowe [rozporządzenie](#) w sprawie kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako osób korzystających z ochrony międzynarodowej, uchylające obowiązującą dyrektywę w tej sprawie. Projekt zakłada wyrównany poziom wskaźników przyznawania azylu (państwa członkowskie będą zobowiązane do uzględniania wytycznych wydawanych przez Agencję UE do spraw Azylu w odniesieniu do kraju pochodzenia osoby ubiegającej się o azyl) oraz większą spójność form ochrony pomiędzy krajami UE. Zharmonizowane zostaną: rodzaj ochrony oraz okres ważności zezwoleń na pobyt osobom korzystającym z ochrony

¹ Więcej na temat pierwszego pakietu wniosków KE w zakresie reformy wspólnego europejskiego systemu azylowego w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z maja br.

międzynarodowej. KE wprowadza także bardziej rygorystyczne sankcje w związku z przemieszczaniem się migrantów i tzw. turystyką azylową.

Trzeci [wniosek](#) to reforma dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania osób ubiegających się o ochronę międzynarodową. Projekt zakłada stosowanie przez państwa członkowskie norm dotyczących warunków przyjmowania opracowanych przez Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azyłu. W dokumencie KE precyzuje, że za zapewnienie odpowiednich warunków przyjmowania odpowiada jedynie państwo członkowskie, w którym wniosek o azyl został złożony.

1.5. Wyniki najnowszego raportu *European Innovation Scoreboard*

KE opublikowała 14 lipca br. raport [Innovation Union Scoreboard 2016](#), który ocenia dokonania państw członkowskich UE w zakresie innowacji. Raportowi towarzyszą dwa dokumenty: tablica wyników innowacyjności regionów i *Innobarometr*. Według autorów raportu osiągnięty przez Polskę wskaźnik innowacyjności oznacza, że nasz kraj wciąż zalicza się do grupy państw o umiarkowanej innowacyjności (*moderate innovators*). Liderem w zakresie innowacyjności po raz kolejny pozostaje Szwecja. Tuż za Szwecją kolejne miejsca w rankingu generalnym KE zajmują: Dania, Finlandia, Niemcy oraz Holandia. Z kolei do państw najszybciej zwiększających poziom innowacyjności zostały zaliczone: Holandia, Litwa, Łotwa, Malta oraz Wielka Brytania.

1.6. Propozycja nowelizacji rozporządzenia w sprawie europejskich funduszy na rzecz przedsiębiorczości społecznej oraz rozporządzenia w sprawie europejskich funduszy *venture capital*

W ramach opublikowanego 17 lipca br. [projektu](#) nowelizacji dwóch rozporządzeń: w sprawie europejskich funduszy na rzecz przedsiębiorczości społecznej (*European Social Entrepreneurship Funds*, EuSEF) oraz w sprawie europejskich funduszy *venture capital* (*European Venture Capital Funds*, EuVECA) KE zaproponowała m.in.:

- rozszerzenie listy podmiotów uprawnionych do obrotu i zarządzania funduszami EuVECA i EuSEF o większe podmioty zarządzające funduszami (tj. zarządzające aktywami o wartości ponad 500 mln euro);
- rozszerzenie kwalifikowanych aktywów EuVECA, umożliwiające inwestowanie w nienotowane małe spółki o średniej kapitalizacji (zatrudniające do 499 pracowników) oraz MŚP notowane na rynkach na rzecz wzrostu MŚP²;
- wprowadzenie zakazu nakładania przez przyjmujące państwo członkowskie opłat i wymogów administracyjnych na zarządzających funduszami w związku z transgranicznym wprowadzaniem do obrotu funduszy EuVECA i EuSEF.

² Rynek rozwoju na rzecz MŚP został zdefiniowany w dyrektywie 2014/65/UE w sprawie rynków instrumentów finansowych.

Projekt nowelizacji rozporządzeń jest elementem planu działania na rzecz unii rynków kapitałowych z 30 września 2015 r.³

1.7. Nowe propozycje KE w sprawie redukcji emisji CO₂

KE przedstawiła 20 lipca br. [dokument](#) zawierający propozycje działań mających na celu obniżenie emisji dwutlenku węgla w sektorach gospodarczych, które dotychczas nie zostały objęte unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji (*European Union's Emission Trading System, EU ETS*). Są to następujące branże: budownictwo, przemysł, rolnictwo i transport drogowy. Powyższe propozycje dotyczą ustanowienia wiążących rocznych celów redukcyjnych, przewidzianych do realizacji w latach 2021–2030, dla państw członkowskich. Zgodnie z zaproponowanym przez KE podziałem [cel redukcyjny](#) dla Polski wynosi 7%, co oznacza, że nasz kraj został zobowiązany do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w powyższych sektorach (*non-ETS*) o 7% w stosunku do 2005 r. Propozycja KE jest niekorzystna z punktu widzenia makroekonomicznych interesów Polski, ponieważ może się przyczynić do spowolnienia wzrostu gospodarczego naszego kraju – ograniczenie wielkości emisji zgodnie z zaproponowanym celem redukcyjnym może się okazać zarówno bardzo kosztowne (przede wszystkim w sektorze transportu drogowego, gdzie odnotowuje się największy wzrost emisji), jak i niewielkie w skutkach (np. w rolnictwie z uwagi na strukturę obszarową gospodarstw rolnych i strukturę użytkowania ziemi).

1.8. Konsultacje społeczne dotyczące zielonej księgi KE w sprawie detalicznych usług finansowych

Dyrekcja Generalna do spraw stabilności finansowej, usług finansowych i unii rynków kapitałowych, w związku z opublikowaniem przez KE w grudniu ubiegłego roku [zielonej księgi](#) w sprawie detalicznych usług finansowych: *Lepsze produkty, szerszy wybór i większe możliwości dla konsumentów i przedsiębiorstw*, przeprowadziła [konsultacje społeczne](#)⁴.

Celem konsultacji było zebranie opinii i stanowisk na temat sposobu dalszego otwierania się europejskiego rynku detalicznych usług finansowych z zachowaniem odpowiedniego poziomu ochrony konsumentów i inwestorów. Ponadto konsultacje miały pomóc w określeniu barier spowalniających ten proces oraz sposobów ich znoszenia z wykorzystaniem m.in. nowych technologii przy jednoczesnym zapewnianiu odpowiednich zabezpieczeń. KE otrzymała 428 stanowisk.

Wielu konsumentów indywidualnych wyraziło zainteresowanie łatwiejszym dostępem do produktów finansowych, zwiększeniem przejrzystości i liczby usług transgranicznych, co powinno wpłynąć na obniżenie ich cen. Respondenci podkreślili jednocześnie trudności w postępowaniu z dokumentacją w językach obcych. Organizacje konsumenckie wskazywały, że sprzedaż trans-

³ Więcej na temat planu działania na rzecz unii rynków kapitałowych w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z września 2015 r.

⁴ Więcej na temat rozpoczęcia konsultacji w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z grudnia 2015 r.

graniczna powinna się charakteryzować prostymi produktami. Podkreśliły także znaczenie zaufania konsumentów i konieczność wzmocnienia regulacji dotyczących ich ochrony. Przedsiębiorcy zaznaczyli m.in., że nie wprowadzają produktów transgranicznych ze względu na brak uzasadnienia biznesowego oraz istniejące utrudnienia, np. lokalne regulacje prawne w obszarze prawa finansowego i ochrony konsumenta, różnice w prawie podatkowym, utrudniony dostęp do danych o konsumentach i lokalnych tendencjach rynkowych. Pojawiły się także liczne opinie, pochodzące głównie od banków, o konieczności zapewnienia przez KE równych warunków konkurencji pomiędzy przedsiębiorstwami z krajów członkowskich UE oraz pomiędzy przedsiębiorstwami z państw członkowskich UE a przedsiębiorstwami z krajów spoza UE.

KE będzie prowadzić dalsze prace nad projektem dotyczącym detalicznych usług finansowych, który na dalszym etapie może przyjąć formę planu działań.

2. Rada Unii Europejskiej

2.1. Prezydencja Słowacji w Radzie

Słowacja [objęła](#) sześciomiesięczne rotacyjne przewodnictwo w Radzie 1 lipca br. Jest ona drugim z trzech państw współpracujących ściśle przez 18 miesięcy (tzw. trio prezydencji), w skład którego wchodzi ponadto Holandia i Malta. Słowacja przewodzi pracom Rady po raz pierwszy.

Słowacja objęła 1 lipca br., po raz pierwszy w historii, sześciomiesięczne przewodnictwo w Radzie. Cztery priorytety prezydencji słowackiej to: Europa silna gospodarczo, nowoczesny jednolity rynek, zrównoważona polityka migracyjna i azylowa, Europa zaangażowana globalnie.

[Priorytety prezydencji](#) słowackiej ujęto w czterech blokach tematycznych: Europa silna gospodarczo, nowoczesny jednolity rynek, zrównoważona polityka migracyjna i azylowa, Europa zaangażowana globalnie. Wśród priorytetów gospodarczo-finansowych wskazano w szczególności:

- gospodarkę UE bazującą na prywatnych inwestycjach (z wykorzystaniem europejskich funduszy inwestycyjnych) i sprawnie funkcjonującej unii gospodarczej i walutowej, usprawnienie semestru europejskiego, działania w obszarze systemu podatkowego, dążenie do finalizacji unii rynków kapitałowych;
- budowę nowoczesnego jednolitego rynku, w tym działania w obszarze unii energetycznej, jednolitego rynku cyfrowego, rozwoju gospodarki o zamkniętym obiegu (*circular economy*),
- wolny, zrównoważony handel globalny oparty na zasadach *fair-trade*, ze szczególnym uwzględnieniem umów o dwustronnym wolnym handlu z krajami trzecimi, w tym negocjacji dotyczących relacji transatlantyckich.

2.2. [Posiedzenie](#) Rady Ecofin 12 lipca 2016 r.

- **Decyzje dotyczące Portugalii i Hiszpanii w ramach procedury nadmiernego deficytu**

Rada przyjęła decyzje stwierdzające, że [Portugalia](#) i [Hiszpania](#) nie podjęły skutecznych działań w celu wyeliminowania nadmiernych deficytów w wyznaczonych terminach (odpowiednio rok 2015 i 2016)⁵. Deficyt budżetowy w Portugalii wyniósł w 2015 r. 4,4% PKB. Hiszpania natomiast nie osiągnęła celu pośredniego dla wysokości deficytu w 2015 r. i Rada uznała, że nie uda jej się skorygować nadmiernego deficytu do końca roku (zgodnie z wiosennymi prognozami KE, deficyt w Hiszpanii wyniesie 3,9% PKB w 2016 r.).

⁵ Decyzje podjęto w ramach procedury nadmiernego deficytu, zgodnie z art. 126(8) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Zgodnie z zapisami tzw. sześciopaku⁶ kolejnym krokiem w procedurze (dotyczy to jedynie krajów strefy euro) jest zalecenie Radzie przez KE nałożenia grzywny na Hiszpanię i Portugalię, w wysokości 0,2% krajowego zeszłorocznego PKB. KE powinna wydać takie zalecenie w ciągu 20 dni od podjęcia decyzji o braku skutecznych działań. Dnia 27 lipca br. KE zarekomendowała Radzie anulowanie grzywny i wyznaczyła nowe ścieżki fiskalne dla obu państw. [Hiszpania](#) powinna wyeliminować nadmierny deficyt budżetowy do końca 2018 r., a [Portugalia](#) do końca 2016 r. Ocena skuteczności podjętych przez oba kraje działań zapowiedziano na 15 października br. Rekomendacja KE nie jest wiążąca dla Rady, która może ją przyjąć, zmienić lub odrzucić.

- **Walka z finansowaniem terroryzmu i zwiększenie przejrzystości podatkowej**

Rada dyskutowała także o projekcie legislacyjnym⁷ KE nowelizacji dyrektywy AML oraz komunikacie KE dotyczącym dalszych środków służących zwiększeniu przejrzystości i zwalczaniu uchylania się od opodatkowania i unikania opodatkowania⁸.

- **Postępy we wdrażaniu unii bankowej**

Ministrowie zapoznali się z dotychczasowym stanem prac w ramach doraźnej grupy roboczej do spraw wzmocnienia unii bankowej. Odnotowano również postępy w przystępowaniu państw uczestniczących w unii bankowej do porozumienia w sprawie linii kredytowej (*Loan Facility Agreement*) dla jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (*Single Resolution Fund, SRF*) w ramach uzgodnionego finansowania pomostowego. Do 1 lipca br. 11 z 19 krajów uczestniczących w jednolitym mechanizmie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (*Single Resolution Mechanism, SRM*) podpisało wyżej wymienione porozumienie. Jeśli chodzi o tzw. jednolity zbiór przepisów (*single rulebook*), nadal kilka krajów członkowskich UE nie wdrożyło dwóch kluczowych dla sektora bankowego aktów prawnych: dyrektywy w sprawie naprawy oraz uporządkowanej restrukturyzacji i likwidacji banków (*Bank Recovery and Resolution Directive, BRRD*) oraz dyrektywy w sprawie systemów gwarancji depozytów (*Deposit Guarantee Scheme Directive, DGSD*). W terminie do 1 lipca br. 25 z 28 krajów członkowskich UE dokonało pełnej transpozycji BRRD, podczas gdy w 26 z 28 krajów członkowskich zakończono proces wdrażania DGSD do krajowych porządków prawnych.

⁶ W szczególności, kwestię sankcji nakładanych na strefę euro w ramach paktu stabilności i wzrostu reguluje rozporządzenie 1173/2011.

⁷ Więcej na temat wniosku KE w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w [pkt 1.1.](#)

⁸ Więcej o komunikacie w [pkt 1.2.](#)

▪ **Konkluzje na temat finalizacji reform pokryzysowych wynikających z regulacji Bazylea**

Rada przyjęła [konkluzje](#) na temat dokończenia prac nad pokryzysową reformą sektora bankowego zainicjowaną przez Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego (Basel Committee on Banking Supervision, BCBS).

Rada podtrzymała poparcie dla prac BCBS na rzecz doprecyzowania do końca 2016 r. elementów ram ryzyka Bazylea III w celu zapewnienia ich spójności i skuteczności, mając na uwadze wrażliwość uregulowań sektora bankowego na ryzyko. Równoległe Rada podkreśliła znaczenie szczegółowej oceny kształtu i kalibracji reformy z uwzględnieniem jej wpływu na różne modele systemów bankowych w różnych jurysdykcjach. Odnotowano także, że nie przewiduje się, aby reforma spowodowała istotne zwiększenie ogólnych wymogów kapitałowych dla sektora bankowego, przez co nie niesie ona ryzyka wystąpienia znaczących różnic dla poszczególnych regionów świata.

3. Eurogrupa

3.1. Posiedzenie Eurogrupy 11 lipca 2016 r.

Podczas lipcowego posiedzenia Eurogrupy ministrowie wysłuchali informacji KE i EBC o sytuacji na rynkach finansowych po brytyjskim referendum w sprawie członkostwa w UE. Zapoznali się z wynikami piątej misji przeglądowej gospodarki Irlandii i czwartej oceny gospodarki Portugalii w ramach nadzoru prowadzonego od czasu zakończenia programów dostosowań makroekonomicznych w tych krajach⁹.

Ponadto Eurogrupa omówiła sytuację budżetową w Hiszpanii i Portugalii¹⁰ oraz kurs polityki budżetowej w całej strefie euro. Uzgodniono, że zbiorczy kurs polityki budżetowej w strefie euro zmieni się z umiarkowanie ekspansywnego w 2016 r. na zasadniczo neutralny w 2017 r. W ramach serii tematycznych dyskusji ministrowie zastanawiali się, jak eliminować strukturalne i regulacyjne bariery inwestycyjne m.in. poprzez skuteczną działalność administracji publicznej i korzystne otoczenie biznesowe.

⁹ Więcej na temat misji przeglądowych gospodarki irlandzkiej i portugalskiej w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z czerwca br.

¹⁰ Więcej na ten temat w [pkt 2.2.](#)

4. Europejski Bank Centralny

4.1. Publikacja danych dotyczących strukturalnych wskaźników finansowych UE

Europejski Bank Centralny (EBC) opublikował 1 lipca 2016 r. roczny [zestaw danych](#) – strukturalne wskaźniki finansowe w UE. Zawiera dane dotyczące liczby oddziałów instytucji kredytowych i liczby ich pracowników, stopnia koncentracji sektora bankowego w państwach członkowskich UE oraz działających na krajowych rynkach bankowych instytucji kontrolowanych przez podmioty zagraniczne. Opublikowany raport wskazuje na dalszy spadek liczby oddziałów krajowych instytucji kredytowych w większości państw członkowskich. Spadająca od 2008 r. liczba pracowników badanego sektora zmniejszyła się w 2015 r. o około 24 000 i wyniosła 2,86 mln. Stopień koncentracji sektora bankowego (mierzony jako udział aktywów będących w posiadaniu pięciu największych banków działających w danym kraju) różnił się pomiędzy krajami i wyniósł od 31% do 95%.

4.2. Prezentacja nowego banknotu 50 euro

EBC zaprezentował 5 lipca br. zmodernizowany banknot o nominale [50 euro](#), należący do nowej serii banknotów *Europa*. Stopniowe emitowanie kolejnych nominałów z tej serii, zapoczątkowane w 2013 r., wpisuje się w działania na rzecz ochrony euro jako stabilnej waluty i świadczy o tym, że Eurosystem przywiązuje dużą wagę do pieniądza gotówkowego jako wiarygodnego i wygodnego środka płatniczego. Nowe 50 euro ma innowacyjne zabezpieczenia, takie jak tzw. szmaragdowa liczba, czyli połyskujące oznaczenie nominału znajdujące się na przedniej stronie banknotu, oraz „okienko z portretem” (zastosowane po raz pierwszy w banknocie 20 euro), tj. przezroczyste pole w górnej części hologramu, w którym pod światło ukazuje się twarz mitologicznej Europy. Zmodernizowana pięćdziesiątka trafi do obiegu 4 kwietnia 2017 r., jednak zanim to nastąpi, konieczne jest odpowiednie przystosowanie urządzeń i przyrządów służących do obsługi i sprawdzania autentyczności banknotów. W tym celu Eurosystem uruchomił szeroko zakrojony program partnerstwa, w którym uczestniczy ponad 500 podmiotów z branży gotówkowej z całej Europy.

4.3. Publikacja skonsolidowanych danych bankowych

[Opublikowane](#) 6 lipca br. przez EBC skonsolidowane dane bankowe (*Consolidated Banking Data, CBD*) zgodnie ze stanem na koniec 2015 r. zawierają dane statystyczne o UE, strefie euro, jak również o poszczególnych krajach członkowskich i odnoszą się do 342 grup bankowych, 3229 instytucji kredytowych oraz 972 oddziałów i filii zarządzanych przez podmioty zagraniczne, co pokrywa niemal 100% bilansu sektora bankowego Unii. CBD zawierają szereg wskaźników związanych z rentownością i efektywnością, bilansem, obciążeniem aktywów, płynnością, zmianami w zakresie kredytów zagrożonych (*non performing loans, NPLs*), adekwatnością kapitałową i wypłacalnością. Grudniowe dane wskazują na spadek liczby instytucji kredytowych działających na terenie

UE z 3419 w 2014 r. do 3278 w 2015 r. Zmniejszeniu, głównie za sprawą krajów spoza strefy euro, uległa również całkowita wartość aktywów zarządzanych przez te instytucje (z 34 491 mld euro do 33 798 mld euro).

4.4. Nowe zasady EBC dotyczące oceny kwalifikowalności instytucjonalnych systemów ochrony dla celów ostrożnościowych

EBC opublikował 12 lipca br. [zasady](#) dotyczące oceny kwalifikowalności instytucjonalnych systemów ochrony (*institutional protection schemes, IPSs*) dla celów ostrożnościowych. W dokumencie uwzględniono komentarze otrzymane od zainteresowanych stron podczas konsultacji publicznych w tej sprawie¹¹. Celem opublikowanych zasad jest zapewnienie spójności, efektywności i przejrzystości polityki nadzorczej EBC stosowanej przy ocenie IPSs dla celów ostrożnościowych. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie wymogów kapitałowych (*Capital Requirements Regulation, CRR*) IPSs są umownymi lub ustawowymi uzgodnieniami w sprawie odpowiedzialności, które chronią instytucje członkowskie, a w szczególności, gdy to konieczne, gwarantują ich płynność i wypłacalność, w celu uniknięcia upadłości. Uznanie, że IPSs służą CRR, umożliwia złagodzenie niektórych wymogów ostrożnościowych wobec instytucji członkowskich, jeśli dany system ochrony spełnia warunki określone w rozporządzeniu. Dokument wyznacza podejście, jakim EBC – właściwy organ nadzoru w ramach jednolitego mechanizmu nadzorczego (*Single Supervisory Mechanism, SSM*) – będzie się kierował przy ocenie wypełnienia przez IPSs wyżej wymienionych warunków. Ostateczna decyzja o przyznaniu statusu IPSs dla celów ostrożnościowych będzie podejmowana po analizie poszczególnych przypadków, zgodnie z wymogami zawartymi w dokumencie EBC.

4.5. Wyniki lipcowego badania akcji kredytowej banków strefy euro

EBC [opublikował](#) 19 lipca 2016 r. wyniki lipcowego badania akcji kredytowej banków strefy euro (*euro area bank lending survey, BLS*) dotyczącego II kwartału br. Badanie było przeprowadzane między 14 a 29 czerwca¹² i wzięło w nim udział 141 banków. Banki wskazały na dalszą poprawę warunków podaży kredytów zarówno dla sektora przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, jak również kontynuację wzrostu popytu we wszystkich sektorach. Wyniki badania świadczą o tym, że miało miejsce dalsze luzowanie warunków udzielania kredytów dla przedsiębiorstw (odpowiednio -7%¹³ w II kwartale i -6% w I kwartale) i że było ono większe niż wskazywały na to wcześniejsze oczekiwania banków. W przypadku kredytów dla gospodarstw domowych, po zacieśnie-

¹¹ Więcej na temat konsultacji publicznych w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z lutego br.

¹² Wyniki zawierają odpowiedzi uzyskane od banków zarówno przed, jak i po referendum w Wielkiej Brytanii w sprawie członkostwa w UE.

¹³ Różnica wartości procentowej banków w badanej próbie, które deklarują, że zauważyły zaostrzenie warunków kredytowania i wartości procentowej banków, które deklarują, że zauważyły ich luzowanie.

niu zaobserwowanym w I kwartale (4%), warunki uległy niewielkiemu poluzowaniu (-2%). Luzowania w obu sektorach były spowodowane głównie dalszym zwężaniem marż na średnich kredytach.

W badanym okresie banki wzmocniły swoje pozycje kapitałowe i zmniejszyły wartość aktywów ważonych ryzykiem. Spośród badanych banków 60% wskazało swój udział w pierwszej operacji z serii ukierunkowanych dłuższych operacji refinansujących II (*targeted long term refinancing operations II*, TLTRO II) umotywowany potencjalnym wzrostem rentowności. Ponad połowa z nich zauważyła pozytywny wpływ TLTRO II na rentowność. Wspomniane operacje oddziaływały na podaż kredytów przede wszystkim poprzez zmianę warunków ich udzielania. W mniejszym stopniu miały wpływ na ich jakość.

4.6. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej

W trakcie [posiedzenia](#) 21 lipca br. Rada Prezesów EBC zdecydowała się na pozostawienie stóp procentowych na niezmiennym poziomie. Wynoszą one odpowiednio:

- 0,00% – stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących,
- 0,25% – stopa kredytu w banku centralnym,
- -0,40% – stopa depozytu w banku centralnym na koniec dnia.

Podczas [konferencji](#) prasowej Mario Draghi podkreślił, że według oczekiwań Rady Prezesów podstawowe stopy procentowe EBC w długim okresie pozostaną na obecnym poziomie lub ulegną obniżeniu. Potwierdził również, że program skupu aktywów (*asset purchase programme*, APP) w wysokości 80 mld euro miesięcznie będzie kontynuowany przynajmniej do marca 2017 r. Draghi oświadczył, że na skutek referendum w sprawie członkostwa Wielkiej Brytanii w UE rynki finansowe strefy euro doświadczyły wzmożonego ryzyka niepewności i niestabilności, jednak gotowość banków centralnych do zapewniania w miarę potrzeby dodatkowej płynności, akomodacyjna polityka pieniężna EBC, oraz solidne struktury nadzorcze pozwoliły na zminimalizowanie napięć.

4.7. Przebieg programu skupu aktywów

W związku z wdrożonymi programami Eurosystem dokonał [skupu aktywów](#) o wartości (według stanu na 22 lipca br.):

- 11 mld 849 mln euro – w ramach programu skupu aktywów sektora przedsiębiorstw (CSPP);
- 928 mld 407 mln euro – w ramach skupu papierów wartościowych wyemitowanych przez sektor publiczny (PSPP);
- 20 mld 290 mln euro – w ramach programu skupu papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami (ABSPP);

- 186 mld 41 mln euro – w ramach trzeciego programu skupu obligacji zabezpieczonych (CBPP3).

4.8. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych

W ramach konsultacji projektów krajowych oraz unijnych aktów prawnych EBC opublikował w lipcu następujące [opinie](#):

- do polskiej ustawy w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania banknotów i monet (CON/2016/36),
- do francuskiej ustawy w sprawie wyłączenia prawa do potrącenia w stosunku do wierzytelności użytych jako zabezpieczenie na rzecz banku centralnego należącego do Europejskiego Systemu Banków Centralnych (CON/2016/37),
- do polskiej ustawy w sprawie nadzoru systemowego nad schematami płatniczymi (CON/2016/38),
- do polskiej ustawy o szczegółowych zasadach restrukturyzacji kredytów denominowanych w walucie obcej lub indeksowanych do takiej waluty (CON/2016/39).

4.9. Publikacja zdezagregowanych danych bilansowych Eurosystemu

Rada Prezesów EBC [zdecydowała](#) 14 lipca br. o upublicznieniu trzech zbiorów danych. Dnia 27 lipca br. [opublikowano](#) notę objaśniającą oraz pierwsze dane dotyczące średniej rocznej wartości aktywów finansowych netto (*net financial assets*, NFA) EBC i krajowych banków centralnych¹⁴. W kolejnych latach roczne dane dotyczące NFA będą publikowane w I kwartale danego roku. Tego dnia opublikowano również pierwsze zdezagregowane dane dotyczące bilansu statystycznego Eurosystemu. Od tej pory będą się ukazywały co miesiąc. Również raz w miesiącu (rozpoczynając od 2 sierpnia br.) EBC będzie publikował zdezagregowane sprawozdania finansowe.

¹⁴ Publikację poprzedziło ujawnienie porozumienia w sprawie aktywów finansowych netto (*Agreement on Net Financial Assets*, ANFA).

5. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego

5.1. Raport w sprawie operacjonalizacji polityki makroostrożnościowej w sektorze pozabankowym

W opublikowanym 19 lipca 2016 r. [raporcie](#) ESRB zwraca uwagę na rosnący udział sektora pozabankowego w finansowaniu gospodarki, co może przyczyniać się do wzrostu ryzyka systemowego np. nadmiernej akcji kredytowej i dźwigni, ryzyka płynności, wysokiego niedopasowania struktury terminowej aktywów i pasywów oraz ryzyka współpowiązań. W związku z tym istnieje potrzeba wypracowania strategii i narzędzi polityki makroostrożnościowej dla sektora pozabankowego.

W opublikowanym 19 lipca 2016 r. raporcie ESRB podkreśla potrzebę opracowania strategii i narzędzi polityki makroostrożnościowej także dla sektora pozabankowego, który może być źródłem podobnego ryzyka systemowego co sektor bankowy. Pozwoliłoby to na ograniczanie arbitrażu regulacyjnego i efektu zarażania między sektorami. ESRB deklaruje gotowość odgrywania przewodniej roli w tym zakresie i wspierania rozwoju oraz operacjonalizacji polityki makroostrożnościowej dla sektora pozabankowego.

ESRB podkreśla, że stosowanie instrumentów makroostrożnościowych powinno dotyczyć zarówno poszczególnych typów instytucji, jak i typów działalności prowadzonych przez instytucje pozabankowe. Istotne jest, aby dostępne instrumenty umożliwiały oddziaływanie zarówno na popyt na kredyt, jak i na jego podaż. Pozwoliłoby to na ograniczanie ryzyka arbitrażu regulacyjnego i efektu zarażania między sektorami. Sugerowane działania ESRB w tym obszarze obejmują m.in. pogłębioną analizę nowych danych w celu monitorowania ryzyka, opiniowanie inicjatyw legislacyjnych (w tym ocena spójności regulacji sektorowych), wspieranie inicjatyw mających wpłynąć na poprawę stabilności sektora pozabankowego (np. testy warunków skrajnych dla instytucji pozabankowych) oraz opracowanie metod i zasad oceny ryzyka systemowego w sektorze pozabankowym.

5.2. Raport roczny z działalności w 2015 r.

W opublikowanym 25 lipca br. [raporcie](#) ESRB przedstawiła sprawozdanie z działalności za 2015 r. Raport składa się z trzech części. W pierwszej przedstawiono cztery główne czynniki ryzyka mogące zagrozić stabilności finansowej w UE. Są to: zmiany premii za ryzyko na światowych rynkach finansowych wzmacniane niską płynnością rynków; dalsze pogarszanie się bilansów zakładów

ubezpieczeń i banków; obawy o zdolność obsługi zadłużenia przez sektory: rządowy, przedsiębiorstw i gospodarstw domowych; szoki w równoległym sektorze bankowym (*shadow banking*) przenoszące się do sektora finansowego.

Druga część raportu przedstawia przegląd prac ESRB w zakresie polityki makroostrożnościowej. Jednym z zadań ESRB jest monitorowanie stosowania instrumentów makroostrożnościowych w UE. W porównaniu z rokiem 2014 w 2015 nastąpił znaczny wzrost liczby zastosowanych narzędzi spowodowany m.in. implementacją przepisów dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych (*Capital Requirements Directive IV, CRD IV*) dotyczących antycyklicznego bufora kapitałowego. ESRB opracowała także ramy oceny transgranicznych skutków krajowych narzędzi makroostrożnościowych oraz zasady wzajemności w stosowaniu tych narzędzi w UE. Ponadto ESRB, we współpracy z EBC, rozpoczęła prace nad monitorowaniem oraz oceną ryzyka systemowego wynikającego z utrzymujących się niskich stóp procentowych. ESRB brała również udział w przygotowaniu scenariuszy szokowych na potrzeby testów warunków skrajnych sektora ubezpieczeń, sektora bankowego oraz, po raz pierwszy, kontrahentów centralnych. Opublikowała także raporty na temat ryzyka systemowego: w sektorze ubezpieczeń, w sektorach nieruchomości komercyjnych i mieszkaniowych oraz wynikającego z opóźnionego oraz nagłego przejścia do gospodarki niskiemisyjnej.

W trzeciej części raportu przedstawiono wyniki oceny implementacji *Zalecenia ESRB w sprawie finansowania instytucji kredytowych*, przeprowadzonej w 2015 r. Analiza wskazała na wysoki stopień wdrożenia tego zalecenia w ocenianych obszarach przez krajowe organy nadzoru.

5.3. Monitor równoległego systemu bankowego

Opublikowany przez ESRB 27 lipca br. [*Monitor równoległego sektora bankowego \(Shadow Banking Monitor, SBM\)*](#) przedstawia roczną ocenę zmian strukturalnych i ryzyk występujących w równoległym sektorze bankowym (*shadow banking*), dokonaną na podstawie miar opracowywanych na bieżąco przez ESRB. Monitor ma być publikowany raz w roku. Na potrzeby oceny ryzyka europejskiego systemu *shadow banking* brane są pod uwagę dwa uzupełniające się podejścia: analiza z perspektywy poszczególnych typów podmiotów ze sfery *shadow banking* oraz analiza z perspektywy poszczególnych typów działalności lub rodzajów transakcji, z uwzględnieniem powiązań między systemem *shadow banking* a systemem bankowym.

Zgodnie z SBM w IV kwartale 2015 r. wartość aktywów sektora *shadow banking* w UE szacowana była na 37 bln euro, co oznacza, że stanowiły ok. 37% aktywów całego sektora finansowego UE. Od końca 2012 r. aktywa równoległego sektora bankowego wzrosły o 22%. Główne ryzyka systemowe związane z sektorem *shadow banking* wskazywane w SBM to: dźwignia finansowa (wykorzystywana przede wszystkim przez fundusze hedgingowe, a także fundusze rynku nieruchomości), powiązania systemowe (występujące szczególnie między funduszami rynku pieniężnego

a sektorem bankowym) oraz transformacja terminów zapadalności i płynności (w przypadku funduszy obligacji).

Uzupełnieniem SBM jest [nota](#) przedstawiająca zastosowaną w SBM metodykę oceny ryzyka. Zawiera szczegółową ocenę typów podmiotów wchodzących w skład sektora oraz ryzyka strukturalnego, jakie może w nim narastać. Przy analizie ryzyk koncentruje się w szczególności na ocenie: transformacji płynności i zapadalności, dźwigni, powiązaniach sektora bankowego z sektorem *shadow banking* oraz pośrednictwie kredytowym.

6. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego

6.1. Raport na temat zasad zarządzania i wskaźników planów naprawy

EBA opublikował 5 lipca 2016 r. [raport](#) dotyczący zasad zarządzania procesem tworzenia, utrzymania i wdrażania planów naprawy (*recovery*) oraz wskaźników wykorzystywanych w tych planach. Jest to trzeci raport tematyczny sporządzony przez EBA, który dotyczy planowania działań naprawczych. Co do zasady EBA dostrzegł postępy w analizowanych w raporcie obszarach, choć podkreślił, że ciągle pozostają zagadnienia wymagające dopracowania.

Jeśli chodzi o zasady zarządzania, raport wskazuje głównie na dobre praktyki banków przy opisie procesu, zatwierdzaniu podejmowanych działań przez wyższą kadre menedżerską oraz korzystaniu ze wsparcia szerokiego grona specjalistów. Niemniej kwestią wymagającą doprecyzowania jest zaangażowanie kadry zarządzającej lokalnymi podmiotami w pracę nad grupowymi planami naprawy. W odniesieniu do procedur uruchamiania planów naprawy banki starały się jak najbardziej je zintegrować z istniejącymi procesami zarządzania. W niektórych przypadkach wskazane byłoby jednak dalsze doprecyzowanie procedur – wyeliminowałoby to wątpliwości dotyczące zasad uruchamiania planów naprawy. Co więcej, analiza sugeruje, że większość planów kładzie zbyt mały nacisk na powiązania między procedurami uruchomienia odpowiednich działań a procedurami monitorowania. Wiele instytucji wykorzystywało jako wskaźniki uruchamiające plany naprawy jedynie dwie kategorie współczynników: kapitałowe i płynności. Pozostałe kategorie miar (np. jakość aktywów, rentowność, makroekonomiczne) były traktowane jako sygnały wczesnego ostrzeżenia, nieuruchamiające procedury *recovery*.

6.2. Zapowiedź planów opublikowania w 2016 r. informacji na temat kondycji banków w UE

EBA [poinformował](#) 6 lipca br. o planach przeprowadzenia w 2016 r. tzw. ćwiczenia ujawniającego (*transparency exercise*). Celem badania zrealizowanego z wykorzystaniem jednolitej metodyki jest przedstawienie szczegółowych danych bilansowych wskazanych banków. Pozwoli to na przedstawienie spójnych i porównywalnych danych, co zwiększy przejrzystość sektora i będzie wspierać dyscyplinę rynkową. Badanie będzie niezależne od przeprowadzanych w tym roku testów warunków skrajnych, ale jednocześnie komplementarne w stosunku do nich.

Badaniu ma zostać poddanych ponad 100 europejskich banków. Jego wynikiem będzie publikacja danych dotyczących bilansów poszczególnych banków na dzień 31 grudnia 2015 r. i 30 czerwca br. Dane będą dotyczyły w szczególności: struktury kapitału, aktywów ważonych ryzykiem, zysków i strat, ryzyka rynkowego i kredytowego, sekurytyzacji, ekspozycji na dług rządowy oraz ekspozycji zagrożonych. Aby zmniejszyć obciążenia nałożone na banki w związku z badaniem, będzie

ono bazować wyłącznie na danych nadzorczych. Wypełnione przez EBA formularze z danymi zostaną we wrześniu br. przekazane do banków w celu weryfikacji. Publikacja danych jest planowana w grudniu br.

6.3. Raport w sprawie harmonizacji praktyk nadzorczych w UE

W opublikowanym 12 lipca br. [raporcie](#) EBA przedstawił ocenę harmonizacji praktyk nadzorczych w UE. Jest to druga edycja raportu, zgodnie z przepisami CRD IV przygotowywanego dla PE oraz Rady raz do roku. Działania EBA w tym obszarze mają promować spójne stosowanie jednolitego zbioru przepisów UE dla sektora finansowego (*single rulebook*), co przyczynia się do zapewnienia równych warunków konkurencji w UE, zwiększenia efektywności nadzoru grup transgranicznych oraz identyfikacji najlepszych praktyk nadzorczych.

W raporcie podkreślono, że w ostatnim roku organy nadzoru w UE poczyniły postępy w harmonizacji praktyk nadzorczych, między innymi dzięki wdrażaniu wytycznych i standardów technicznych EBA. Zwraca się w szczególności uwagę na spójną strukturę procesu przeglądu i oceny nadzorczej (*supervisory review and evaluation process, SREP*) oraz ocenę planów naprawy przeprowadzaną zgodnie z BRRD. W raporcie zidentyfikowano jednak obszary, w których występują znaczące różnice w praktykach nadzorczych. Dotyczą one zwłaszcza określania rodzaju oraz wysokości dodatkowych wymogów kapitałowych oraz stosowania wypłat z zysków.

EBA będzie kontynuować działania mające zwiększyć harmonizację praktyk nadzorczych pomiędzy poszczególnymi krajami, między innymi poprzez opracowywanie procedur i wytycznych w obszarach, w których zidentyfikowano potrzebę poprawy spójności oraz przeprowadzenie szkoleń dla pracowników krajowych organów nadzoru.

6.4. Konsultacje dotyczące raportu w sprawie minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych

EBA opublikował 19 lipca br. projekt [raportu](#) na temat minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych (*minimum requirement for own funds and eligible liabilities, MREL*). Raport jest adresowany do KE i ma pomóc w opracowaniu propozycji legislacyjnej dotyczącej wdrożenia w UE wymogu w zakresie całkowitej zdolności do absorpcji strat (*total loss absorbing capacity, TLAC*) opracowanego przez Radę Stabilności Finansowej (Financial Stability Board, FSB). Konsultacje dotyczące raportu potrwać do 30 sierpnia br. Końcowy raport ma zostać przedstawiony KE w październiku br.

Raport zawiera rekomendacje dotyczące m.in.:

- zmiany podstawy określania MREL z łącznych zobowiązań (w tym funduszy własnych) na aktywa ważone ryzykiem;

- eliminacji podwójnego liczenia kapitału podstawowego *Tier 1 (Common Equity Tier 1, CET1)* na potrzeby buforów i MREL;
- wzmocnienia uprawnień organów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (*resolution*) i nadzorców w zakresie złamania przez banki wymogu MREL;
- wprowadzenia obowiązku podporządkowania zobowiązań zaliczanych do MREL co najmniej wobec niektórych banków;
- uproszczenia wymogów w przypadku umownego uznania umorzenia lub konwersji długów.

6.5. Raport w sprawie kredytów zagrożonych

W opublikowanym 22 lipca br. [raporcie](#) EBA wskazuje na najważniejsze trendy dotyczące jakości aktywów w europejskim sektorze bankowym. Badanie zostało przeprowadzone na próbie 166 banków z UE, w okresie od września 2014 do marca 2016 r. Stwierdzono utrzymujący się stosunkowo wysoki poziom NPLs, który skutkuje m.in. niską rentownością banków i ograniczaniem akcji kredytowej. Mimo ogólnej poprawy poziomu adekwatności kapitałowej od 2011 r. niespłacalne kredyty wciąż są istotnym problemem, choć jego skala jest zróżnicowana w poszczególnych krajach UE. Średni poziom NPLs w UE wynosi 5,7%, czyli jest około trzy razy wyższy niż ogólnie na świecie. EBA potwierdził istotny wzrost konwergencji w definicjach NPLs między krajami UE. W raporcie przedstawiono najważniejsze strukturalne bariery do rozwiązania problemu NPLs. Obejmują m.in. długie postępowanie legislacyjne i zasady prawa upadłościowego, zróżnicowany sposób ujęcia NPLs w systemach podatkowych oraz brak płynnego rynku wtórnego do sprzedaży portfeli kredytów z wysokim wskaźnikiem NPLs.

W raporcie przedstawiono również możliwe działania zaradcze. EBA sugeruje wsparcie działań nadzorczych w zakresie poprawy zasad ustalania rezerw na ryzyko kredytowe oraz usprawnianie procesu sądowego i promowanie rozwiązań pozasądowych. Ponadto zasadny jest wzrost wymogów dotyczących przejrzystości stanu kredytów zagrożonych w bilansach banków oraz zasad wyceny zabezpieczenia (szczególnie w postaci nieruchomości), a także standaryzacja transakcji, co służyłoby rozwojowi rynku wtórnego dla sekurytyzacji NPLs. EBA zaleca także rozważenie tworzenia spółek zarządzających kredytami o obniżonej jakości, szczególnie w krajach, gdzie kredyty zagrożone są problemem systemowym.

6.6. Wyniki testów warunków skrajnych europejskiego sektora bankowego

EBA opublikował 29 lipca br. wyniki europejskich testów warunków skrajnych (tzw. stress-testów) sektora bankowego. Badaniu poddanych zostało 51 banków z 15 krajów (w tym jeden z Polski – PKO Bank Polski SA), których aktywa stanowią łącznie ok. 70% aktywów sektora bankowego w UE. Celem testów jest ocena odporności europejskich banków na niekorzystne warunki rynkowe. W ramach badania przeanalizowano jak wyglądała sytuacja banków na dzień 31 grudnia

2015 r. oraz jak kształtowałyby się w latach 2016–2018, zakładając scenariusz bazowy oraz scenariusz szokowy. Oprócz [raportu](#) podsumowującego badanie EBA opublikował także [indywidualne dane](#) dla poszczególnych banków.

Europejski sektor bankowy w ostatnich latach znacznie wzmocnił bazę kapitałową. Na koniec 2015 r. (punkt wyjścia do tegorocznego badania) średni wskaźnik CET1 wynosił 13,2%, co znaczy, że jest wyższy – o 2 pkt proc. niż w 2014 r. i o 4 pkt proc. niż w 2011 r. Badanie wykazało, że realizacja scenariusza szokowego doprowadziłaby do spadku średniego wskaźnika CET1 o 3,8 pkt proc., czyli do poziomu 9,4% w 2018 r. Z kolei wskaźnik dźwigni w badanej grupie banków spadłby dla scenariusza szokowego z 5,2% do 4,2%. Największy wpływ na osiągnięte wyniki miały:

- straty z tytułu ryzyka kredytowego wynoszące 349 mld euro, skutkujące spadkiem wskaźnika CET1 o 3,7 pkt proc.;
- straty z tytułu ryzyka operacyjnego (wynoszące 105 mld euro lub 1,1 pkt proc.), z czego straty z tytułu ryzyka nieprawidłowego prowadzenia działalności w wysokości 71 mld euro (0,8% pkt proc.);
- straty z tytułu ryzyka rynkowego, w tym ryzyka kontrahenta, w wysokości 98 mld euro (1 pkt proc.).

EBA zaprezentował 29 lipca br. wyniki testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE. Testy, których celem było zbadanie odporności banków na niekorzystne warunki rynkowe, zostały przeprowadzone na grupie 51 banków, w tym jednym banku z Polski (PKO Bank Polski SA). Wyniki testów zostaną wykorzystane przez organy nadzoru w SREP.

Wpływ strat został częściowo zrekompensowany przez uzyskiwane przychody, mimo że w scenariuszu szokowym są one niższe niż wyjściowo. Na przykład przychody z tytułu marży odsetkowej w scenariuszu szokowym spadły o 20% w porównaniu z poziomem z 2015 r.

W tegorocznych stress-testach nie określono minimalnego poziomu wskaźnika kapitału podstawowego, który decydowałby o pozytywnym lub negatywnym przejściu badania przez dany bank. Wyniki testów będą natomiast wykorzystane w SREP, podczas którego mogą zostać podjęte decyzje o działaniach nadzorczych w stosunku do poszczególnych banków.

7. Inne

7.1. Informacja na temat wysokości zebranych składek na SRF

Jednolita Rada do spraw Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (Single Resolution Board, SRB) [ogłosiła](#), że suma składek *ex ante* przekazanych na poczet SRF w terminie do 6 lipca 2016 r. wyniosła ponad 10 mld euro. Zebrane składki pochodzą z ponad 4000 banków i firm inwestycyjnych i zostały przekazane do SRF przez krajowe organy *resolution*. SRF ma być budowany przez okres ośmiu lat (2016–2023) i do 2023 r. ma osiągnąć poziom co najmniej 1% kwoty depozytów gwarantowanych wszystkich instytucji kredytowych, które uzyskały zezwolenie na prowadzenie działalności we wszystkich państwach uczestniczących w unii bankowej. Szacuje się, że środki te będą wynosić około 55 mld euro.

Ponadto 13 lipca br. opublikowano pierwszy [raport](#) podsumowujący działalność SRB w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r.¹⁵ Dokument podsumowuje prace w zakresie ustanawiania struktury zarządzania instytucją, kształtowania funkcji SRB w obszarze *resolution* oraz działania mające na celu podpisanie porozumień z państwami uczestniczącymi w SRM w sprawie linii kredytowej dla SRF w ramach uzgodnionego finansowania pomostowego.

¹⁵ Mimo że SRB działa od stycznia 2015 r., to w pełni operacyjna stała się w styczniu 2016 r. Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” ze stycznia br.

Zapowiedzi wydarzeń w sierpniu i wrześniu 2016 r.

Data	Wydarzenie
3 sierpnia	posiedzenie Rady Prezesów EBC (bez decyzji w sprawie polityki pieniężnej)
8 września	posiedzenie Rady Prezesów EBC (z decyzją w sprawie polityki pieniężnej)
9–10 września	nieformalne posiedzenie Rady Ecofin w Bratysławie
12–15 września	sesja plenarna PE
20 września	posiedzenie Rady Organów Nadzoru EBA
22 września	posiedzenie Rady Ogólnej EBC
22 września	posiedzenie Rady Generalnej ESRB
28 września	posiedzenie Rady Organów Nadzoru Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych
29–30 września	posiedzenie Rady Organów Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych

Wykaz skrótów

ABSPP	<i>asset-backed securities purchase programme</i> , program Europejskiego Banku Centralnego skupu papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami
AMLDD	<i>Anti-Money Laundering Directive</i> , dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE
ANFA	<i>Agreement on Net Financial Assets</i> , porozumienie w sprawie aktywów finansowych netto
APP	<i>asset purchase programme</i> , program skupu aktywów
BRRD	<i>Bank Recovery and Resolution Directive</i> , dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012
BCBS	Basel Committee on Banking Supervision, Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego
BLS	<i>euro area bank lending survey</i> , badania akcji kredytowej banków strefy euro

CBD	<i>Consolidated Banking Data</i> , skonsolidowane dane bankowe Europejskiego Banku Centralnego
CBPP3	<i>covered bond purchase programme 3</i> , trzeci program Europejskiego Banku Centralnego skupu obligacji zabezpieczonych
CET1	<i>common equity Tier 1 capital ratio</i> , wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1
CRD IV	<i>Capital Requirements Directive IV</i> , dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE
CSPP	<i>corporate sector purchase programme</i> , program skupu aktywów sektora przedsiębiorstw
CRR	<i>Capital Requirements Regulation</i> , rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012
DGSD	<i>Deposit Guarantee Scheme Directive</i> , dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/49/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów
EBA	European Banking Authority, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
EBC	Europejski Bank Centralny
ESM	<i>European Stability Mechanism</i> , Europejski Mechanizm Stabilności
ESRB	European Systemic Risk Board, Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego

EU ETS	<i>European Union's Emission Trading System</i> , europejski system handlu uprawnieniami do emisji
EuSEF	<i>European Social Entrepreneurship Funds</i> , europejskie fundusze na rzecz przedsiębiorczości społecznej
EuVECA	<i>European Venture Capital Funds</i> , europejskie fundusze <i>venture capital</i>
FIUs	<i>financial intelligence units</i> , jednostki analityki finansowej
FSB	Financial Stability Board, Rada Stabilności Finansowej
IPs	<i>institutional protection schemes</i> , instytucjonalne systemy ochrony
KE	Komisja Europejska
MREL	<i>minimum requirement on eligible liabilities</i> , wymóg w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych
MŚP	małe i średnie przedsiębiorstwa
NFA	<i>net financial assets</i> , aktywa finansowe netto
NPLs	<i>non-performing loans</i> , kredyty zagrożone
PE	Parlament Europejski
PKB	produkt krajowy brutto
PSPP	<i>public sector purchase programme</i> , program Europejskiego Banku Centralnego skupu papierów wartościowych wyemitowanych przez sektor publiczny

Rada	Rada Unii Europejskiej
SRB	Single Resolution Board, Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji
SREP	<i>supervisory review and evaluation process</i> , proces przeglądu i oceny nadzorczej
SRF	<i>Single Resolution Fund</i> , jednolity fundusz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji
SRM	<i>Single Resolution Mechanism</i> , mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków
SSM	<i>Single Supervisory Mechanism</i> , jednolity mechanizm nadzorczy
TLAC	<i>total loss absorbing capacity</i> , wymóg w zakresie zdolności do całkowitej absorpcji strat
TLTRO II	<i>targeted long term refinancing operations II</i> , druga seria ukierunkowanych dłuższych operacji refinansujących
TTIP	<i>Transatlantic Trade and Investment Partnership</i> , transatlantyckie partnerstwo w dziedzinie handlu i inwestycji pomiędzy UE i USA
UE	Unia Europejska

Autorzy i źródła

Autorzy

Komisja Europejska – Magdalena Gąsior, Maria Majkowska, Małgorzata Potocka, Małgorzata Szczeń, Honorata Wyganowska, Renata Żak

Rada Unii Europejskiej – Maria Majkowska, Małgorzata Potocka, Joanna Surąa, Honorata Wyganowska

Eurogrupa – Magdalena Gąsior

Europejski Bank Centralny – Adrian Przerwacz, Małgorzata Siemaszko, Aleksandra Wesółowska, Honorata Wyganowska

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego – Agata Łagowska, Paweł Smaga, Maria Wilk

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego – Martyna Migala, Magdalena Kozínska, Paweł Smaga

Inne – Maria Majkowska

Zapowiedzi wydarzeń w sierpniu i wrześniu 2016 r. – Magdalena Gąsior, Martyna Migala

Redakcja

Magdalena Gąsior, Wydział Integracji Europejskiej DZ

Źródła

Przegląd opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronach internetowych: Komisji Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz serwisu internetowego www.euractiv.com.

www.nbp.pl

